

מדוע היה משה כבד פה וכבד לשון ? / מרדכי אפרתי

כידוע משה היה כבד פה וכבד לשון , ערל שפתיים .

יש אומרים שהיה לו קושי בהיגוי של האותיות שמוצאן מהלשון (דטלנת) וגם קושי בהיגוי אותיות שמוצאן מהשפתים (בומף)

יש המפרשים שלא היה לו קושי פיזיולוגי בדיבור אלא קושי בשפה המצרית אותה הספיק לשכוח במשך 60 השנה שבהן ברח והסתתר מפרעה במדבריות מדין כרועה (ע"פ הרמב"ן הטוען שמשה היה לא יותר מגיל 20 בבורחו מפרעה ובשנתו ה 80 עמד לפני פרעה לשחרר את ישראל .)

בכל מקרה נשאלת השאלה מדוע דבר האלוקים לא מיוצג לפני פרעה והעשירון העליון של העולם העתיק בצורה יותר מכובדת ודיבור שוטף וידיעת השפה על בוריה אלא בצורה מגומגמת באמצעות משה ערל השפתיים?

לדעת הר"ן הקב"ה סיבב שאכן דרך הדיבור והביטוי של משה תהיה לקויה ולא שוטפת כדי למנוע טענה בדורות שבעתיד שעלולה לטעון שאין ח"ו כל אמת בתורה והעובדה שעם ישראל קיבל אותה נבעה רק כתוצאה מיכולת הביטוי של משה - הנאום השוטף והמלהיב שלו שיכנע את ההמונים אבל לא התורה שהיא לכאורה אינה כה משכנעת . כדי למנוע זאת מראש הקב"ה יצר הקב"ה את משה עם ליקוי בדיבור וכך כולם ידעו שהתורה התקבלה בגלל האמת האלוקית שלה ולא בגלל נאום הדמגוגי של משה .

אבל בעומק הדברים ניתן לומר שמצבו של משה, חוסר יכול להתבטאות שלו למעשה שיקפה את המצב של העם כולו במצרים בגלות .

אנו מבחינים בין שני דברים "קול" ו "דיבור" .

במצרים היה "קול" אבל ה"דיבור" היה בגלות .

הקול הוא צליל גולמי שאין לו יכולת להעביר מסר כלשהוא לשומעים ורק הדיבור, הלוקח את הקול והופך אותו לאותיות מילים משפטים הוא זה שמחבר אותו למציאות ומעביר את המסר .

הקב"ה מעביר את המסר שלו ואת השפע הרוחני לעולם אבל כדי שהוא ייקלט בעולם הגשמי הוא עובר דרך השכינה (השוכנת בתוך העולם החומרי) והיא מממשקת את הקול למציאות .

במצרים ה "דיבור" - השכינה, היתה בגלות. כלומר אמנם היה "קול", היה מסר והשגחה אלוקית, אבל הם לא באו לידי ביטוי במציאות שהרי מליוני יהודים היו משועבדים וילדים יהודיים היו נשחטים ודמם שימש תרופה לפרעה מצרעתו והאלוקות היתה נעלמת .

במילים אחרות, הקול האלוקי לא בא לידי ביטוי מוחש במציאות דהיינו לא היה "דיבור".

המצב הזה הוא המצב המאפיין את כל גלויות ישראל.

ההשגחה האלוקית היכולת והשפע, דהיינו "הקול" , אכן קיים אבל אינו בא לידי ביטוי.

במילים אחרות, היכולות האדירות של כל יהודי בפרט ושל עם ישראל בכלל לא באו לידי מימוש במדינות בהם גרו כגולים וכנרדפים וטפילים, היה "קול" אבל לא היה "דיבור" בדיוק כמו מצבו של משה , יש לו קול אבל הוא מתקשה לבטאו "כבד פה וכבד לשון".

רק בארץ ישראל יש אפשרות מלאה להביא את הקול האלוקי למציאות ולכן בפסח , המודל של כל גאולות ישראל הפה , הדיבור שנאלם פתאום נפתח (פה סח) ברגעי גאולה בחו"ל ובארץ ישראל ה" "קול" הופך "ל דיבור" .

גם במהלך החיים יש מצבים של "קול" בלבד ללא "דיבור" דהיינו בזמני משבר ויסורים בהם אלקותו של הקב"ה קיימת אבל לא מורגשת ויש מצבים של "קול" יחד עם "דיבור" כאשר הכל זורם ומרגישים את האלוקות וטובה במציאות.

האתגר הוא למצוא את "הדיבור" בימים שהוא בגלות דהיינו לראות את אלוקים בכל מצב , גם במצבי ההעלם.

